

פרק 16 - חוסן צוותים במוסדות גריאטריים תכנית פעולה

העובדים והצוותים המטפלים במסגרות לקשישים: מקבצי דיור, דיור מוגן, בתי אבות ובתי חולים גריאטריים מצויים בחזית המאבק בנגף הקורונה ובחשיפה מוגברת להדבקות. המצב החדש מביא עמו חרדות ועומסים פיזיים ונפשיים כמו גם חוסר פניות להתארגנות מחודשת לשגרה החדשה ומענה לצרכים בסיסיים אישיים ומשפחתיים של אנשי צוות עובדים ומטפלים. אנו מכירים במרכזיות המטפל בתוך המערכת, ובצורך במתן מענים מובנים ומתמשכים לצוותים המטפלים במצבי משבר. העומס, אי הוודאות, התחושות הקשות, החששות והלחץ הינם בעלי השלכות על התפקוד. הבטחת תנאי עבודה ומתן מענים למצוקות אלו של הצוותים והבטחת רווחתם הינם בעלי חשיבות מרבית להבטחת טיפול מיטבי בקשישים.

ההיבטים בהם נדרשת תמיכה

1. חשש מהידבקות בנגיף.
2. עומס עבודה פיזי בשל עליה בהיקף מאושפיזים, עליה בהיקף פעילות, מחסור באנשי צוות בשל בידוד ושינוי בנהלי עבודה וטיפול.
3. לחץ גובר באחריות אישית למצב מטופלים ויכולות למענה הולם.
4. העדר זמינות לצורכי משפחה וצרכים אישיים.
5. בידוד חברתי והעדר אפשרויות בילוי והפוגה.
6. אי ודאות ועומס בנהלים והנחיות.

מענים

1. **חשש מהידבקות בנגיף**
 - א. מיגון צוותים ועובדים באופן הולם. וידוא העמדת מלאי ציוד מגן כנדרש.
 - ב. מדיניות ביצוע בדיקות ברורה וסדורה במקרה של תחלואה במוסד ומענה מהיר בביצוע הבדיקה ותוצאותיה. (קדמות על כלל האוכלוסיה)
 - ג. בידוד במסגרת מלונית עבור אנשי צוות ועובדים אשר נחשפו לחולה מאומת וחוששים לסכן בן משפחה או שאין בידם את התנאים המתאימים לבידוד בביתם.

2. עומס פיזי

א. ציוות מותאם ומעודכן של כ"א פנימי: בבתי החולים הגריאטריים מועסקים צוותים טיפוליים רב מקצועיים ומערך תמך לוגיסטי ותפעולי ובכלל זאת: רופאים, אחיות, פסיכולוגים, עובדים סוציאליים, מרפאים בעסוק, מדריכים תעסוקתיים, פיזיותרפיסטים, דיאטנים, קלינאי תקשורת, עובדי מעבדה ורנטגן, כוחות עזר, אנשי משק, תפעול ואדמיניסטרציה. יש להבטיח העסקה של כלל אנשי הצוות במסגרת (לא להוציא עובדים לחל"ת) ולצוות אותם לסיוע במוקדי עומס במוסד, תוך הדרכה והתאמה לכישורים ומיומנויות. ציוות העובדים יתבצע כתגבור לעבודה ותעסוקה נדרשת עבור מטופלים ודיירים

- וכן בתשתיות תמיכה למטפלים ואנשי צוות.
- ב. תגבור כ"ע חיצוני באמצעות חיילים ומתנדבי שירות לאומי
- ג. תגבור כ"א חיצוני באמצעות סטודנטים במקצועות בריאות בהלימה למקצועות רלבנטיים לתגבור במוסד.
- ד. תגבור כ"א חיצוני על ידי מתנדבים.
- ה. מענק עבודה מועדפת לחיילים משוחררים שיועסקו במוסדות גריאטריים בהם קיים תת איוש במצבת כ"א קיימת.

3. לחץ גובר באחריות אישית למצב מטופלים ויכולות למענה הולם

- א. ציוות איש מקצוע מלווה מטעם משרד הבריאות לכל מוסד לריכוז צרכים ומענים בנושאי בריאות במוסד.
- ב. ארגון ועדכון נהלים והנחיות באופן מתקצר לפי נושאים.

4. זמינות לצורכי משפחה וצרכים אישיים

- א. הקמת מוקד סיוע כללי לעובדים, מוקד הסיוע יסייע ביצירת מענים שונים בסיוע המוסד, ארגוני מתנדבים ומשרד הבריאות.
- ב. הנגשה ופרסום של מיזמים הנותנים מענים לסיוע לעובדי המסגרות לקשישים ובני משפחותיהם.
- ג. מיפוי ארגוני מתנדבים לפי אזורים ונושאים וציוות ארגונים לפי מוסדות לצורך מענים נדרשים.
- ד. הגדרת איש קשר ארגוני שירכז את הקשר מול ארגוני המתנדבים והסיוע.
- ה. תמיכה במימון שירותי שמרטפות לגילאי 0-3 לעובדי בריאות.
- ו. מענה תזונתי לצוותים הנדרשים למשמרות העולות על 8 שעות עבודה ברצף.

5. לכידות וחוסן ארגוני

- א. המוסד יעדכן את עובדיו מידי שבוע בתמונת המצב המוסדית, וישתף בפעולות והחלטות מקצועיות.
- ב. העמדת פלטפורמה דיגיטלית עבור עובדי המוסד דרכה יוכלו העובדים לקיים שיח פנימי כקהילה, לחלוק חוויות אישיות וארגוניות ולקדם יוזמות פנימיות. הדבר יחזק את הקשר בין העובדים, החיבור לארגון והאפשרויות לצמיחתן של יוזמות מגבשות. בעת הזו כאשר הבידוד החברתי מעיב על כולם החיבור הארגוני הוא הזדמנות לגיבוש פנימי ולחיזוק הקשר עם הארגון. (קיימים פתרונות דיגיטליים בנושא) יש לסייע למוסדות במימון.
- ג. ניטור חוסן ארגוני באמצעות שאלון קצר לעובדי המוסד על מנת לזהות מגמות מקומיות ורוחביות במטרה להתאים תכניות סיוע ומענים בהתאמה לצרכים
- ד. הדרכת צוות ניהולי או נציג צוות הנהלה במוסד בנושא יצירת חוסן ולכידות ארגונית. ליווי חיצוני לארגון בנושא באמצעות איש מקצוע יעודי מומחה לנושא.

6. התמודדות עם משפחות של מטופלים

שימוש באפליקציית CoronApp או דומה לתקשור עם משפחות, להודעות משרד הבריאות ולמענה על שאלות בני משפחה. קשר ישיר עם בני משפחה ומוסדות יכול לסייע בהפחתת לחץ על המוסדות ובתחושת האמון. יש לגבש את המתכונת המתאימה ביותר להפעלה. הקשר ינוהל על ידי אנשי מקצוע בכירים ונציגי המוסדות.

7. תמיכה רגשית בצוותים - חרדה ועומס נפשי

- א. הקמת מערך תמיכה רגשית ארגוני. המערך יכלול: תכנית פעולה לתמיכה בצוותים ובכלל זה הנגשת הדרכות ואמצעים לוויסות רגשי, קידום פעילות ארגונית לתמיכה הדדית, מעקב אחר שינויים בהתנהגות ובמצבם רגשיים בקרב העובדים, מענה פרטני ושיחות אישיות עם עובדי המוסד, פרסום של מוקדי תמיכה וסיוע בקרב עובדי המוסד.
- ב. כל מנהל מוסד ימנה איש מקצוע ארגוני מתוך צוות עובדים סוציאליים ופסיכולוגים המועסקים במוסדות, אשר יהיה אחראי על הפעלת תכנית לתמיכה בצוותים בתאום עם ההנהלה ועם אנשי הצוות. (להלן מנהל מערך תמיכה רגשית).
- ג. מהל מערך תמיכה רגשית ארגוני יעבור הכשרה באמצעים דיגיטליים, לקבלת כלים מקצועיים לתמיכה במצבי דחק וחיזוק החוסן של הצוותים.
- ד. השירות הארצי לעבודה סוציאלית במשרד הבריאות אחראי למתן הכשרה ייעודית לכלל מנהלי מערך תמיכה רגשית במסגרות הגריאטריות. ההכשרה תינתן ע"י אנשי מקצוע מארגונים שותפים.
- ה. העמדת מוקד תמיכה נפשית 24/7. הרחבת שעות פעילות מוקד משרד הבריאות שהוקם לנושא, והסתייעות בתשתית חיצונית קיימת לתפעול מאורגן ומסונכרן לרבות שילוב מטפלים מתנדבים.
 - ו. שיחות יזומות של עו"ס/ פסיכולוגים מטעם המוסד לאנשי צוות שטיפלו בנפטר.
 - ז. במוסדות בהם לא קיים עו"ס/ פסיכולוג ארגוני או לחלופין אין בידי המוסד לתת את המענה הנדרש בהיקף כ"א העומד לרשותו בתחום התמיכה הנפשית והרגשית, יש לצוות למוסד איש מקצוע חיצוני לסייע בניהול מערך תמיכה רגשית בצוותים.